

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління ризиками»

Галузь знань		05 «Соціальні та поведінкові науки»		Освітній рівень		магістр		
Спеціальність		051 «Економіка»		Семестр		2		
Освітньо-професійна програма		«Економіка та управління підприємством»		Тип дисципліни		Обов'язкова		
Факультет		Економіки і менеджменту		Мова навчання		Українська		
				Кафедра		Економіка підприємства		
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
	4	120	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
			36	-	18	-	66	залік

ВИКЛАДАЧ

Латишева Олена Володимирівна, kramalena1970@gmail.com

Кандидат економічних наук, ст.викладач кафедри ЕП ДДМА.
 Досвід роботи – 17 років, досвід практичної роботи за спеціальністю понад 11 років.
 Автор науково-методичних матеріалів, посібників, у т.ч. з Грифом МОН та ISBN , автор понад 90 наукових праць (h - індекс цитування =7; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=OS7QJsMAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate).
 Провідний лектор з дисциплін: «Проектний аналіз», «Управління витратами та ціноутворення», «Інвестування», «Управління ризиками», «Економічна діагностика».

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Пререквізити	базується на знаннях дисциплін економічного профілю рівня підготовки «бакалавр», зокрема «Проектний аналіз» (або «Інвестування», «Аналіз інвестиційних проектів» і т.п.), «Менеджмент», «Потенціал і розвиток підприємства», а також вивчення дисциплін економічного профілю другого (магістерського) рівня підготовки, насамперед «Управління соціально-економічними проектами», «Антикризове управління підприємством», «Стратегія розвитку підприємства», «Управління потенціалом підприємства», «Міждисциплінарна курсова робота».

Постреквізити	переддипломна практика, кваліфікаційна робота магістра

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми		
	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
	ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами. ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки. СК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально- економічні наслідки управлінських рішень. СК 9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері. СК 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
Результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми(програмні результати навчання – ПРН)		
	ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності. ПРН 4. Розробляти та управляти соціально-економічними проектами та комплексними діями з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень. ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень. ПРН 15. Організувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення. ПРН 16. Застосовувати сучасні комунікаційні методи та технології представлення результатів власних досліджень, аргументувати власну позицію.	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ		
Анотація	Навчальна дисципліна «Управління ризиками» є однією із складових комплексної підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 051 Економіка, освітньої програми «Економіка та управління підприємством». Завдання дисципліни: • набуття знань з проблематики управління ризиками, зокрема ідентифікації і класифікації ризиків, вимірювання рівня ризиків та визначення раціональної поведінки підприємства для оптимізації їх наслідків; • здатність самостійного аналізу статистичного фактологічного матеріалу для критичного осмислення ризикової ситуації на підставі ідентифікації наявних та потенційних ризиків підприємства; • здатність узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, тенденції змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі і робити прогнози щодо наявних та потенційних ризиків в різних сферах господарювання. • здатність генерувати нові ідеї (креативність) при формуванні заходів оптимізації наслідків ризиків; здатність приймати ризикові управлінські рішення, аргументувати власну позицію.	

Мета	– формування системи теоретичних і прикладних знань та набуття компетентностей щодо використання методів і засобів управління ризиками і застосування цих знань, навичок і компетентностей у професійній діяльності для зниження (оптимізації) наслідків ризикових подій.
Формат	Лекції (очний, дистанційний формат), практичні заняття (очний, дистанційний формат), консультації (очний, дистанційний формат), підсумковий контроль – залік (очний, дистанційний формат)

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма навчання)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 - «Оцінювання та аналіз ризиків»						
1.	Тема 1. Теоретичні основи управління ризиками. Сутність ризиків.	3/3	2/0,5	-/-		1/2,5
2.	Тема 2. Класифікація ризиків	10/10	4/-	1/0,5		5/9,5
3.	Тема 3. Організація управління ризиками.	15/15	4/-	1/0,5		10/14,5
4.	Тема 4. Статистичні методи оцінювання ризиків.	10/10	4/-	2/0,5		4/9,5
5.	Тема 5. Якісні методи оцінювання ризиків.	11/11	2/0,5	2/0		7/10,5
6.	Тема 6. Матричні методи та критерії прийняття ризикових рішень в умовах невизначеності.	8/8	4/0,5	2/0		2/7,5
7.	Тема 7. Застосування теорії ігор в умовах ризику.	13/13	4/0,5	4/0,5		5/12
	Усього ЗМ 1	70/70	24/2	12/2		34/66
Змістовий модуль 2 - «Регулювання ризиків»						
8.	Тема 8. Інструментарій впливу на ризик.	15/15	4/0,5	2/0,5		9/14
9.	Тема 9. Страхування ризиків	15/15	4/0,5	1/0,5		10/14
10.	Тема 10. Диверсифікація ризиків, її види та сфери застосування.	10/10	2/0,5	1/0,5		7/9
11.	Тема 11. Оптимізація інвестиційних ризиків.	10/10	2/0,5	2/0,5		6/9
	Усього ЗМ 2	50/50	12/2	6/2		32/46
	Усього годин	120/120	36/4	18/4		66/112

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Ноутбук HP Laptop 15 (ЦП DualCore AMD, відеоадаптер AMD Radeon(TM) R4 Graphics, ОЗП 4 ГБ DDR4-2666), браузер Edge 44.18362.449.0, мультимедійний проектор Epson H429B - 1 од., презентер Samsung SDP-6500DXA - 1 од.
Система дистанційного навчання і контролю Moodle : <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичні матеріали

1. Управління ризиками: стислий конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми підготовки «Економіка та управління підприємством» (спеціальність 051 Економіка) / Уклад. Латишева О.В. Краматорськ, ДДМА, 2020. URL: <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1548>
2. Практикум з дисципліни «Управління ризиками» (для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми підготовки «Економіка та управління підприємством» (спеціальність 051 Економіка) / Уклад. Латишева О.В. Краматорськ, ДДМА, 2020. URL: <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1548>

Основна література

1. Рижиков В.С. Яковенко М.М., Латишева О.В. та ін. Проектний аналіз: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2017. 384 с.
2. Гуменюк В.Я., Міщук Г.Ю., Олійник О.О. Управління ризиками: навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2010. – 158 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/12301/1/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
3. Балджи М.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. навчальний посібник. Харків: Промарт, 2015. – 300 с.
4. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навч. посібник. Київ: ЦНЛ, 2006. 321 с.
5. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посібник. – 2-ге вид., доп., перероб. – Київ: ЦНЛ, 2004. 220 с. (с. 88 – 141).
6. Останкова Л.А., Шевченко Н.Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
7. Писаревський І.М., Стешенко О.Д. Управління ризиками. Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 124 с.

Web-ресурси

8. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua/
10. Сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregionbud.gov.ua/>.
11. Офіційний портал Минсоцполітики України. URL: <http://msfs.gov.ua/>
12. Інтернет-портал для управлінців: <http://www.management.com.ua/>
13. Освітній портал, присвячений висвітленню освітніх і наукових процесів в Україні: <http://www.osvita.org.ua>
14. Сайт вивчення сучасних методологій керування програмними проектами: <http://www.scrumhub.com/>
15. Офіційний веб-сайт Міжнародної Асоціації Управління проектами IPMA(Швейцарія). URL: <http://www.ipma.ch/>
16. Спеціалізований веб-сайт присвячений управлінню проектами. URL: <http://www.gantthead.com/>
17. Спеціалізований веб-сайт присвячений управлінню проектами. URL: <http://www.4pm.com/>
- 18.

Додаткова література

1. Горелов Д.О., Большенко С.Ф. Стратегія підприємства: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2010. 133 с.
2. Гуменюк В. Я. Біржове регулювання підприємницьких ризиків: Монографія / В. Я. Гуменюк, Г. Ю. Міщук. – Рівне: УДУВГП, 2004. – 127 с. (с. 41– 75)
3. Конспект лекцій з дисципліни «Ризикологія» (для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства») / Уклад.: М.В. Прокопенко. Харків, 2010 р.. 138 с.
4. Говорушко Т.А. Страхування: навч. посіб. / за ред. Т.А. Говорушко. К.: Львів: «Магнолія 2006», 2014. 328 с.
- 5.

Основна література

Додаткова література

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності здобувачами вважається: академічний плагіат, академічне шахрайство, фальсифікація результатів досліджень, посилення у власних публікаціях, будь-яких інших даних, у тому числі статистичних, що стосуються освітнього процесу та наукових досліджень; надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової) діяльності чи організації освітнього процесу; використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання; хабарництво; конфлікт інтересів; подарунок.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії; відрахування із закладу освіти.

СИСТЕМА ОЦІНКИ

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу для денної форми навчання	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Вхідний контроль. Здобувач надає відповіді на запитання з дисциплін, що є пререквізитами письмово або у формі тестового опитування.	5	10	1
2	Опитування на практичних заняттях. Здобувач надає усні відповіді, вирішує тестові, практичні та ситуаційні завдання, участь у дискусії з наведенням аргументації.	5	10	1-7
3	Модульна контрольна робота №1. Здобувач виконує тестові та ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №1	15	25	3
4	Виконання індивідуального завдання Проводиться у години, що відведені на самостійну роботу. Здобувач самостійно опрацьовує лекційний та позалекційний матеріал, узагальнює його, підготує презентацію проекту та доповідь (або тези на конференцію, наукову статтю) за темою індивідуального завдання.	10	20	1-7
5	Колоквіум. Здобувач виступає з доповіддю та презентацією за темою індивідуального завдання, відповідає на запитання слухачів, приймає участь у дискусії.	5	10	14
6	Модульна контрольна робота №2. Здобувач виконує тестові та ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2.	15	25	14
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою		55	100	
Підсумковий контроль (екзамен) Здобувач виконав тестові та ситуаційні завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни		55	100	

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу заочної форми навчання	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Підсумкова тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (залік) Здобувач виконав тестові та ситуаційні завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		Рівень компетентності
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку	
90 – 100	A	відмінно	зараховано	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції здобувача в оцінках здобувача і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
81 – 89	B	добре	зараховано	Достатній Забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
75 – 80	C			Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
65 – 74	D			Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
55–64	E	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання		незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Незадовільний Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

